

Spørgsmål 1:

NOAH Friends of the Earth Denmark har fremsendt følgende forespørgsel til ekspertpanelet:

BAGGRUND:

I beslutningsgrundlaget for et mellemlager for lav- og mellemaktivt affald fra 2015 nævnes der en hel del danske love, EU-direktiver, internationale konventioner, etc., der relaterer sig til de sikkerhedsmæssige aspekter i forbindelse med håndtering af det radioaktive affald, lovgivning om miljø- og naturbeskyttelse og planlovgivning. Derimod beskrives ikke de retslige ramme for skadesopgørelse og udbetaling af erstatning i forbindelse med eventuelle ulykker på et dansk mellemlager for radioaktivt affald, herunder regulering af skader herfra påført borgere i Danmark og i udlandet.

SPØRGSMÅL:

- 1) Vil ekspertpanelet kort gøre rede for reglerne for danske nukleare installationers skadeforvoldelse – dvs. både fra et mellemlager og et slutdepot - som følge af ulykker på grund af uagtsomhed eller forsætlige handlinger, herunder hvem ansvaret påhviler, de forsikringsretslige forhold – særligt hvis man har en privat operatør af den nukleare installation - hvor meget erstatning, der i givet fald kan udbetales for hvad, af hvem, til hvem og under hvilke betingelser?*
- 2) 2) Mener ekspertpanelet, at der bør sættes et loft over den erstatning, der kan udbetales, eller bør loftet fjernes, sådan som det f.eks. er sket i Tyskland i forbindelse med en operatørs ansvar for nukleare skader (og som det forventes at ske også i Sverige og Finland)?*

Svar (udarbejdet af Peter Pagh):

Erstatningsansvar for skader, der måtte opstå fra et mellemlager henholdsvis et slutdepot med radioaktivt affald, er i dansk ret reguleret ved love nr. 993 af 9. september 2014 om erstatning for atomskader. Hovedloven blev vedtaget i 1973 i forbindelse med den danske tiltrædelse og gennemførelse af Paris Konventionen om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område, men er siden ændret flere gange. [Den aktuelle version af loven kan hentes på flg. link: https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2014/993](https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2014/993). Grundlaget for vedtagelsen af den danske lov om erstatning for atomskader er to betænkninger, nemlig [betænkning 286 fra 1961 om adgangen til at drive nukleare anlæg \(atomanlæg\) og erstatningsansvaret for skade forvoldt af nukleare ulykker](#) samt [betænkning nr. 482 fra 1968 om erstatningsansvar for nuklear skade](#). I korthed gennemfører lov om erstatning for atomskader et såkaldt objektivt

ansvar, hvorefter den der er indehaver af anlægget eller driver anlægget, er erstatningsansvarlig for de skader, som et mellemdepot eller et slutdepot måtte give anledning, selv om skaden må anses for hændelig. Ansvar forudsætter derfor ikke uagtsomhed eller forsæt, som forudsat i spørgerens spørgsmål. Der gælder dog den undtagelse, at driftsherrens erstatningsansvar efter loven ikke omfatter skader, der må anses for en følge af alvorlige naturkatastrofer eller lignende force majeure, jf. lovens § 13, stk. 2. Endvidere kan ansvaret nedsættes eller bortfalde, hvis der foreligger egen skyld fra skadelidte, jf. lovens § 15.

Loven indeholder endvidere for anlæg placeret i Danmark et loft for erstatning på 60 mio. SDR (internationale betalingsenhed i IMF, hvor 1 SDR nogenlunde svarer til 1 US \$), jf. § 21. Efter lovens §§ 26-29 er driftsherren af et anlæg forpligtet til at være forsikringsdækket af skader, men dækningen er begrænset til det i § 21 anførte loft. Såfremt mellemdepot eller slutdepot ejes af staten, vil statens selvforsikring være tilstrækkelig, jf. også lovens § 29. Det bemærkes, at efter retspraksis mht. sølovens globalbegrænsning for ansvar for skader, gælder loftet også for skader, der anses forvoldt uagtsomt, og det er nærliggende at antage, at det samme gælder i dette tilfælde, da loven gennemfører den internationale ansvarsordning, der er etableret med Paris-konventionen, men begrænset til de protokoller, som Danmark har tilsluttet sig. Der er således flere supplerende konventioner og protokoller til Pariskonventionen fra 1960, som Danmark ikke har tilsluttet sig. Oversigt over internationale aftaler og hvilke lande, der har tilsluttet sig kan ses på [Nuclear Energy Agency's hjemmeside: https://www.oecd-neo.org/jcms/pl_31319/nuclear-liability](https://www.oecd-neo.org/jcms/pl_31319/nuclear-liability). Ved lov nr. 492 af 17. juni 2008 har Folketinget dog vedtaget den ændring af loven, at nedsættelse og bortfald af erstatning på grund af egen skyld kun gælder, hvis skadelidte forsætligt eller groft uagtsomt har medvirket til skaden, og loftet for erstatning er blevet forhøjet til 700 mio. Euro, hvilket suppleres af en supplerende statslig hæftelse på op til et loft på 1.500 mio. Euro. Den i 2008 vedtagne ændring af loven er dog ikke trådt i kraft, da det efter lovændringen i 2008 er overladt til Justitsministeren at bestemme, hvornår lovændringen skal sættes i kraft. Begrundelsen for dette er, at Folketinget har ønsket, at den i lovændringen fra 2008 indeholdte udvidelse af erstatningsansvar for nukleare skader først træder i kraft, når de protokoller til Paris-konventionen, som lovændringen gennemfører, er trådt i kraft, hvilket afhænger af, hvornår tilstrækkeligt mange lande har ratificeret. I forhold til spørgerens 2. spørgsmål om vurdering kan det således noteres, at der er vedtaget det fornødne lovgrundlag for at hæve loftet for erstatning meget betydeligt, og der ses ikke grund til at anfægte beslutningen om, at en ikrafttræden af denne udvidelse af erstatningspligten afventer, at de relevante internationale protokoller træder i kraft.